

แนวคิด ทฤษฎีตะวันตกทางด้านจริยธรรม

นักปรัชญากลุ่มโซฟิสต์ (Sophists)

- ได้ศึกษาในเรื่อง ความถูก ความผิด ความดี ความชั่ว
- ความดี ความชั่วเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล
- เกณฑ์การตัดสินใจการกระทำใดดี หรือชั่ว ก็คือ ตัวบุคคลของแต่ละคน
- จริยธรรม เป็นเรื่องความเหมาะสม และความพอใจของแต่ละคน
- คนแต่ละคน จึงเป็นศูนย์กลางของความดี ความชั่ว

โพรทาโกรัส (Protagoras)
นักปรัชญากลุ่มโซฟิสต์ (Sophists)

- เห็นว่า “มนุษย์เป็นเครื่องวัดทุกสิ่ง”
- คนแต่ละคนจะเป็นผู้บอกว่า อะไรดี อะไรชั่ว ความดี ความชั่ว เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล
- การกระทำอย่างเดียวกัน คนหนึ่งเห็นว่าดี อีกคนหนึ่งเห็นว่าไม่ดี “ไม่ใช่เรื่องแปลก”
- สรุป สิ่งที่ดี คือ สิ่งที่แต่ละคนพอใจ หรือสิ่งที่ฉันชอบ ความดี ความชั่วเป็นเรื่องเฉพาะตน ดังนั้น คนแต่ละคนจะเป็นมาตรฐานวัดว่า อะไรดี อะไรชั่ว

โซเครตีส (Socrates)

ปรมาจารย์ผู้วางรากฐานปรัชญาตะวันตก

- คนที่มีความรู้เท่านั้นจึงจะเป็นคนดีได้
- ความรู้ เป็นแหล่งแห่งการดำเนินชีวิต ต้องค้นหา ฝึกฝนตนเอง
- คนที่มีความรู้มากมีจำนวนน้อย ควรเป็นผู้ปกครอง
- คนที่มีรู้น้อยมีจำนวนมาก เป็นพลเมือง เป็นผู้ถูกปกครอง

เพลโต (Plato) (ศิษย์ของ โซเครตีส)

ทัศนะเกี่ยวกับความดี ความชั่ว

- เห็นว่า จินตภาพ(แบบ) สูงสุด คือ “จินตภาพแห่งความดี (The Idea of the Good)”
- หน้าที่สำคัญของมนุษย์ คือ ค้นหาวิธีที่จะเข้าถึงจินตภาพสูงสุด
- การดำเนินชีวิตให้บรรลุมีความสุขทางจิตวิญญาณ จะต้องปรับความปรารถนาอยากได้ อยากมี อยากเป็น ความรู้ และความมีเหตุผล ด้วยคุณธรรม 3 ประการ คือ
 - 1.การรู้จักควบคุมตนเอง
 - 2.ความกล้าหาญ หรือความเข้มแข็ง
 - 3.มีสติปัญญา
- เมื่อใช้คุณธรรมทั้ง 3 ประการ แล้ว มนุษย์จะเข้าถึงความสมบูรณ์ใน “ความดี”
- ความสุขในโลกเป็นความสุขระดับต่ำ
- ความดีเหมือนหรือใกล้เคียงความสุขในโลกจินตภาพ อยู่เหนือโลก มีความสุขระดับสูงสุด

อริสโตเติล (Aristotle) (ศิษย์ของ เพลโต)

ปัญญาเป็นตัวนำมนุษย์ไปสู่ความดี

-ความสุขของมนุษย์ที่ควรแสวงหา คือ ความสุขทางจิตใจ มากกว่า ทางร่างกาย

-คนเราจะเป็นคนดีได้ ต้องเริ่มจากคุณธรรม เริ่มปฏิบัติ มิใช่เรียนรู้อย่างเดียว

-คุณธรรมมี 2 ประเภท คือ

1) คุณธรรมด้านพุทธิปัญญา คือ ความสามารถในการใช้เหตุผลเพื่อค้นหาความรู้

2) คุณธรรมด้านศีลธรรม คือ ความสามารถในการเลือกทำความดี ทำให้คนเลือกทางสายกลาง ตามกฎทองคำ (Golden Rule)

-กฎทองคำของอริสโตเติล คือ

ทางสายกลาง กล้าหาญ รู้จักประมาณ โอบอ้อมอารี เคารพตนเอง อารมณ์ดี สุขภาพ

นักปรัชญากลุ่ม สโตอิก (Stoic)

หลักการสำคัญ คือ ความดีมีได้เกิดจากความอยาก แต่เป็นการเอาชนะความอยาก

- การกระทำที่ดี คือ การกระทำที่มีหลักเกณฑ์ และมีเหตุผล เอาชนะความอยากด้วยเหตุผล ไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์
- ชีวิตที่ดี คือ การมีชีวิตอยู่ตามธรรมชาติ โดย ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย
- จุดเด่นของสโตอิก คือ สอนให้มนุษย์กำจัดความรู้สึก อารมณ์ให้หมด ละกิเลส ตัณหา
- สโตอิกยอมรับ คุณธรรม 4 ประการของ เฟลโต และอริสโตเติล คือ
 - 1) ปัญญา 2) ความกล้าหาญ 3) การรู้จักประมาณ 4) ความยุติธรรม
- ปัญญา เป็นรากฐานของคุณธรรมของ 4 ประการ

นักปรัชญากลุ่ม ไชนิกส์ (Cynics)

แนวคิดนี้ มีอิทธิพลไม่น้อยต่อจริยศาสตร์ของปรัชญายุคใหม่

- เป็นกลุ่มนักปรัชญาที่ร่วมสมัยกับเพลโต และอริสโตเติล
- กลุ่มไชนิกส์ เห็นว่า ชีวิตที่ดี คือ ชีวิตที่เป็นอิสระจากความอยาก
- ใช้ชีวิตอยู่อย่างง่ายๆ เป็นสิ่งที่ดีที่สุด “คำไหน นอนนั้น”
- ไม่ตื่นนอนแสวงหาทรัพย์สิน ชื่อเสียง เกียรติยศ อำนาจ จะพบกับความสุขนิรันดรา
- ความสุขเป็นความดีสูงสุด

เอพิคิวรัส (Epicurus) นักปรัชญากลุ่ม เอพิคิวเรียนส์ (Epicurians)

สืบทอดแนวคิดของกลุ่ม ไชนิกส์

- เห็นว่า การแสวงหาความสุข ควรเดินตามทางสายกลาง ควบคุมความอยาก
- ความอยากของมนุษย์มีตั้งแต่ ความอยากที่เกิดตามธรรมชาติ เช่น ปัสจัย 4 และความอยากที่มีได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น เกียรติยศชื่อเสียง ทรัพย์ ฟูมเฟื้อย
- ชีวิตจะประสบความสุขก็ต่อเมื่อมี คุณธรรม
- ความสุขทางใจมีค่ามากกว่าทางกาย
- ความสุขทางใจอยู่ได้นาน และเข้มข้นกว่าความสุขทางกาย

เซนต์ ออกัสติน (Saint Augustine)

นักปรัชญาที่มีชื่อเสียงในยุคกลาง

- เห็นว่า มนุษย์ทุกคนปรารถนาความสุข
- ความดีสูงสุด คือ ความดีทางจิตใจ
- ความดีทางกาย เป็นเพียงปัจจัยทำให้ร่างกายสมบูรณ์
- ความรักอันสมบูรณ์ในพระเจ้า เป็นคุณธรรมให้มนุษย์มีความสุข ซึ่งมี 4 ประการ
 - 1.ความจงรักภักดี คือ มอบกายถวายชีวิตแต่พระเจ้า
 - 2.ความอดทน คือ ความมั่นคงแห่งจิตใจ ในการต่อสู้อุปสรรคที่ขัดขวาง
 - 3.ความเที่ยงตรง คือ ความเที่ยงตรงแห่งจิตใจ ศรัทธาในพระเจ้าผู้เดียว
 - 4.ความมีสติ คือ ระลึกและพิจารณา อะไรเป็นอุปสรรคขัดขวางการเข้าถึงพระเจ้า